

STANOWISKO RADY OCHRONY PRACY

w sprawie kampanii informacyjnych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy

Rada Ochrony Pracy na posiedzeniu 9 października 2012 r. zapoznała się z materiałami dotyczącymi prowadzonych kampanii informacyjnych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, przygotowanymi przez Państwową Inspekcję Pracy (PIP) oraz Centralny Instytut Ochrony Pracy - Państwowy Instytut Badawczy (CIOP-PIB).

Prowadzenie kampanii informacyjnych mających na celu podnoszenie poziomu wiedzy w zakresie przeciwdziałania wypadkom i chorobom wynikającym z wykonywanej pracy jest traktowane przez Europejską Agencję Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy (EU-OSHA) oraz Komitet Wyższych Inspektorów Pracy (SLIC) - działających w imieniu Komisji Europejskiej - jako jeden z priorytetów wspólnotowej strategii bhp.

W zaprezentowanych materiałach podkreślono, że celem kampanii informacyjnych prowadzonych przez PIP oraz CIOP-PIB jest inicjowanie zmian kulturowych, a w szczególności kształtowanie ogólnie pożądanego postaw i zachowań pracowników, a także zachęcanie pracodawców do podejmowania systemowych działań w zakresie poprawy warunków pracy.

Jak bowiem wskazują wyniki badań CIOP-PIB, stan świadomości w zakresie bezpieczeństwa pracy - zarówno pracowników, jak i pracodawców - jest niski. Wyniki badań postaw wobec bezpieczeństwa pracy oraz opinii na temat ryzyka zawodowego, przeprowadzonych w latach 2008 i 2010, wykazały, że pracownikom wciąż zdarza się świadome podejmowanie ryzyka w pracy. Połowa badanych jako powód takiego postępowania podała m.in. oczekiwania pracodawcy. Tylko ok. 30% pracowników decyduje się nie podejmować pracy z powodu złej kondycji psychofizycznej (zmęczenie, brak snu, zły stan zdrowia). Prawie 50% badanych pracowników przyznało ponadto, że wygoda i szybkość wykonywania pracy są dla nich ważniejsze niż bezpieczeństwo pracy. Niemal 35% pracowników małych firm nie zawsze stosuje wymagane środki ochrony indywidualnej. Powodem takiego ich zachowania jest przeświadczenie, że potrafią bezpiecznie i wygodniej wykonywać pracę bez środków ochronnych.

Jednocześnie dane PIP wskazują, że pracodawcy nadal mają problem z prawidłową oceną ryzyka zawodowego. Stąd konieczność prowadzenia działań zarówno na rzecz kształtowania świadomości z zakresu bezpieczeństwa pracy, jak i podnoszenia poziomu wiedzy w tym zakresie. Dlatego Rada Ochrony Pracy z uznaniem przyjmuje przedstawione materiały dotyczące kampanii informacyjnych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. Z materiałów tych wynika, że główne kampanie w omawianym zakresie prowadzą: Państwowa Inspekcja Pracy oraz Centralny Instytut Ochrony Pracy - Państwowy Instytut Badawczy.

Państwowa Inspekcja Pracy w ostatnich kilku latach realizowała zarówno kampanie międzynarodowe, koordynowane na szczeblu europejskim przez SLIC, jak i kampanie krajowe, realizowane z inicjatywy PIP, w tym:

- kampanię informacyjną w zakresie bezpiecznej pracy w rolnictwie indywidualnym (kampania wieloletnia)
- kampanię informacyjną pn. "Bezpieczeństwo pracy w budownictwie. Upadki, poślizgnięcia" (2009-2011)
- kampanię informacyjną pn. "Czas pracy kierowców a wypadki drogowe" (2010-2011)
- kampanię informacyjną pn. "Bezpieczeństwo pracy w budownictwie. Profesjonaliści pracują bezpiecznie" (od 2012)
- kampanię informacyjną pn. "Bezpieczeństwo od startu", dotyczącą edukacji i prewencji wypadkowej wśród osób młodych (od 2012)
- opracowanie przez PIP we współpracy z inspekcjami krajów członkowskich Unii Europejskiej "Europejski kodeks dobrych praktyk" przyjęty na 61 spotkaniu Komitetu Wyższych Inspektorów Pracy, które odbyło się 6-7 grudnia 2011 r. w Warszawie.

CIOP-PIB w ostatnich kilku latach realizował kampanie międzynarodowe, koordynowane na szczeblu europejskim przez Europejską Agencję Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy (jako Krajowy Punkt Centralny Agencji), oraz kampanie krajowe, realizowane z inicjatywy CIOP-PIB w ramach programu wieloletniego "Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy", w tym:

- polską edycję europejskiej kampanii informacyjnej na rzecz oceny ryzyka zawodowego pn. "Zdrowe miejsca pracy" (2008-2009)
- polską edycję europejskiej kampanii informacyjnej pn. "Bezpieczeństwo eksploatacji maszyn, urządzeń i budynków" (2010-2011)
- polską edycję europejskiej kampanii informacyjnej pn. "Partnerstwo dla prewencji" (2012-2013)

- kampanię informacyjną pn. "Ryzyko zawodowe w budownictwie" (2008)
- kampanię informacyjną pn. "Ryzyko zawodowe w górnictwie" (2009)
- kampanię informacyjną pn. "Ryzyko zawodowe w przetwórstwie przemysłowym" (2010)
- kampanię informacyjną pn. "Bezpieczne miejsce pracy" (2011)
- kampanię informacyjną pn. "Prewencja wypadkowa" (2012).

Wspólnym celem ww. kampanii informacyjnych jest zachęcanie pracodawców i pracowników do opracowywania i wdrażania metod służących poprawie stanu bezpieczeństwa pracy. Skutecznie prowadzone działania w zakresie prewencji wypadkowej i chorób zawodowych oznaczają ograniczenie wydatków instytucji ubezpieczeniowych, a także zmniejszenie kosztów ponoszonych przez budżet państwa, pracodawców oraz osoby poszkodowane w wyniku wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

Na konieczność prowadzenia szerokiej prewencji w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy wskazuje m.in. Konwencja Międzynarodowej Organizacji Pracy nr 187 dotycząca struktur promujących bezpieczeństwo i higienę pracy. Rada Ochrony Pracy postulowała wielokrotnie, a szczególnie w stanowisku przyjętym 27 maja 2008 r., zintensyfikowanie działań prewencyjnych w zakresie bhp z wykorzystaniem różnorodnych form, środków i sposobów zapewniających dotarcie z informacją do całego społeczeństwa, np. przez zaangażowanie w tym celu środków masowego przekazu.

Mając na uwadze troskę o zdrowie fizyczne i psychiczne społeczeństwa oraz zmniejszenia kosztów wynikających z wypadków przy pracy i chorób zawodowych, Rada Ochrony Pracy uważa za niezbędne:

1. dalsze dostosowywanie metod i form działalności polskiej inspekcji pracy do standardów obowiązujących w inspekcjach państw unijnych, w tym przez współdziałanie z mediami stanowiącymi istotne źródło upowszechniania informacji z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy wśród pracodawców i pracowników;
2. zwiększenie zainteresowania ze strony przedstawicieli przedsiębiorstw udziałem w działaniach mających na celu podnoszenie poziomu wiedzy z zakresu przeciwdziałania wypadkom i chorobom zawodowym, jak również organizowaniem w przedsiębiorstwach własnych przedsięwzięć (niezbędne jest zapewnianie im wsparcia merytorycznego, w tym odpowiednich materiałów informacyjnych);
3. zapewnienie środków finansowych na opracowywanie i upowszechnianie, szczególnie przez takie instytucje, jak PIP i CIOP-PIB, materiałów informacyjnych i szkoleniowych z zakresu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia;
4. koncentrowanie działań kampanii informacyjnych na tych działach gospodarki, w których występują zagrożenia zawodowe najczęściej skutkujące wypadkami i/lub chorobami związanymi z pracą;
5. uwzględnianie w działaniach kampanii aspektu praktycznego (prezentacja dobrych praktyk, wizyty techniczne w przedsiębiorstwach);
6. wsparcie instytucjonalne w celu zachęcania mediów publicznych do zaangażowania się jako partner oraz wypełniania swojej misji publicznej i/lub zapewnianie odpowiednich środków finansowych na promocję w mediach organizowanych kampanii i wydarzeń, co wielokrotni przekaz kampanii i pozwoli na szersze wykorzystanie opracowanych materiałów.

PRZEWODNICZĄCA
Rady Ochrony Pracy

Poseł Izabela Katarzyna Mrzygłocka

Warszawa, 20 listopada 2012 r.